

‘Opvallend gedrag is een signaal’

Tekst Marijke Nijboer

Opvallend gedrag in de klas kan allerlei oorzaken hebben. Zorgdocenten van Albeda in Rotterdam leerden tijdens de cursus Gedragsspecialist om verschillende oorzaken te onderscheiden en hier op in te spelen. Daar wordt het onderwijs beter van, voor alle studenten: ‘Iedereen profiteert van een goede structuur en helder klassenmanagement.’

Mbo-docenten krijgen te maken met opvallend gedrag, dat al dan niet voortvloeit uit stoornissen zoals ADHD, autisme, borderline, of uit faalangst, depressie of socialemid-averlaving. ‘We plakken graag een etiket, want dat geeft duidelijkheid’, zegt Albert de Bruijn, adviseur van de CED-Groep. ‘Maar achter bepaald gedrag kunnen ook heel andere oorzaken liggen. Bijvoorbeeld een ongestructureerde thuisomgeving, schuldenproblematiek of een relatie die op de klippen aan het lopen is.’

Het Zorg College en het College Sociaal- en Pedagogisch Werk van Albeda wilden de begeleiding van studenten met een ondersteuningsbehoefte verder verbeteren. De zorgdocenten en zorgcoördinator gingen op zoek naar nieuwe methodieken hiervoor. Zij volgden de speciaal voor het mbo ontwikkelde versie van de cursus Gedragsspecialist. Elke zorgdocent bracht een teamgenoot mee, zodat zij het geleerde na de training beter kunnen uitzetten in het team. De groep besprak tijdens de driedaagse cursus de kenmerken van verschillende

stoornissen, ander opvallend gedrag en manieren om hier op in te spelen. Ook casussen uit hun onderwijspraktijk kwamen aan de orde. Zorgcoördinator Dolorata du Chatinier: ‘Ik heb veel cursussen gedaan, maar deze zet echt zoden aan de dijk. We hebben dan ook veel geïnvesteerd in de voorbereiding. Albert heeft ons uitvoerig bevraagd over wat we wilden behandelen. Het resultaat was een goed opgebouwde training met activerende werkvormen.’

Bankslapers

Wanneer een Albeda-student zorg of ondersteuning nodig heeft, verwijst de zorgdocent hem of haar zonnodig naar een hulpverlener met de juiste expertise. ‘De ondersteuning moet gericht zijn op de studieloopbaan’, zegt Dolorata; ‘op het gedrag in de klas, op datgene wat het onderwijs belemmert.’ Zij ziet onder andere veel huisvestingsproblemen. ‘We hebben nogal wat “bankslapers”, jongeren die botsen met hun ouders en elders onderdak zoeken.’ Helaas heeft Rotterdam een groot tekort aan jongerenhuisvesting. In

zo’n situatie kan de zorgdocent een jongere doorverwijzen naar het maatschappelijk werk voor hulp bij het zoeken naar een kamer. Dolorata: ‘Is iemand heel druk of heeft hij paniekaanvallen, dan hoeft dat niet per se te komen door ADHD of een paniekstoornis. We bespreken dan of dat misschien aan andere dingen ligt. Hoe ziet je leven eruit en waar heb je hulp bij nodig?’ Ook het onderwijs zelf kan een factor zijn. Albert: ‘Veel gedrag op het mbo komt voort uit een slechte onderwijshistorie. Met name leerlingen die vanuit het vmbo doorstromen naar mbo niveau 2, zijn soms in het verleden niet goed geholpen. Gedrag kan ook voortkomen uit het feit dat studenten onvoldoende

worden uitgedaagd.’ Wat volgens hem altijd helpt: ‘Goed gestructureerde lessen, helder klassenmanagement. Het duidelijk aangeven van doelstellingen en uitspreken van verwachtingen, een consequente aanpak. Hang de muren niet vol met drukke posters en creëer een hoekje in je lokaal waar een autistische student rustig kan werken.’

Signaal

Opvallend gedrag is een signaal, zegt Albert. ‘Probeer de behoefte daarachter te zien. Misschien moet je iemand regelmatig de hand toesteken of een schouderklapje geven. Als je de behoefte goed voor ogen hebt, ga je naar de aanpak. De cursus behandelt verschil-

lende aanpakken. De jouwe evalueer je regelmatig: heeft het resultaat gehad, moet er een instantie worden ingeschakeld of zijn er andere dingen nodig? Jij als docent kan het verschil maken. Jij kunt studenten stimuleren om autonomer te worden, zodat ze zelf stappen kunnen zetten in hun studie. Kom tegemoet aan hun relatiebehoefte door ze te laten samenwerken en een relatie aan te gaan met jou als docent. Jij maakt ze competent, zodat ze gaan beseffen dat ze wat kunnen.’ Dolorata is blij met alle didactische tips uit de cursus. ‘Met een bepaalde app kun je bijvoorbeeld random groepjes maken. Tegen het eind roep je niet dat ze nog vijf minuten hebben, want dan gaan ze hun tas pakken.

Je loopt langs en maakt dat non-verbaal duidelijk. Een dwarsligger spreek je niet plenair aan; dat werkt contraproductief. Je negeert zijn gedrag en later, in het voorbijlopen, maak je een subtiele opmerking. Ook een mooie tip: aan het begin van de les vraag je studenten om drie begrippen te noemen uit de vorige les.’ Dolorata: ‘Eén van onze docenten heeft meteen na de cursus veel van die tips toegepast. Zij meldde: het wérkt.’

Meer weten?
Albert de Bruijn
a.debruijn@cedgroep.nl
www.cedgroep.nl/gedragsspecialistmbo